

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอุดมศึกษา เป็นการศึกษาที่ช่วยผลิตชนชั้นที่เชื่อได้ว่าจะเป็นมันสมองของชาติในอนาคต โดยการลงทุนเพื่อการศึกษา นี้ เป็นการลงทุนที่ต้องอาศัยรายจ่ายเป็นจำนวนมาก (รังสรรค์ ชนะพรพันธ์ 2524: 58) โดยเฉพาะอย่างยิ่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต้องเสียค่าใช้จ่ายรายนิสิตระดับปริญญาตรีสาขาที่ไม่เน้นหนักทางวิทยาศาสตร์ 18,168 บาท และนิสิตปริญญาสาขาที่เน้นหนักทางวิทยาศาสตร์ 43,341 บาท ในปีงบประมาณ 2522 (วิไลวรรณ พิริยานุวัฒน์ สุชาคา วังวิวัฒน์ และ เบญจวรรณ อัครโชติกวณิช 2523: 28) ในปัจจุบันจำนวนผู้สมัครเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปีการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2512-2523) จำนวนผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัยของรัฐภายใต้ระบบการสอบคัดเลือก รวมเพิ่มขึ้นกว่า 200 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่จำนวนการรับเข้าเพิ่มขึ้นเพียงประมาณ 50 เปอร์เซ็นต์ เท่านั้น (วารภรณ์ บวรศิริ 2525: 6) เพราะทางมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะรับนิสิต นักศึกษาได้จำนวนจำกัด เนื่องจากอุปสรรคหลายประการ เช่น จำนวนอาจารย์ อาคาร สถานที่ และอุปกรณ์การศึกษาต่าง ๆ ไม่เพียงพอที่จะรับนิสิต นักศึกษา ให้ได้มากกว่านั้น ดังนั้นนิสิตที่ได้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย น่าจะเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถและสติปัญญาสูงพอที่จะศึกษาต่อใน จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ไปได้อย่างราบรื่น ตลอดหลักสูตรการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดไว้และควรจะสามารถสำเร็จในเวลาที่เหมาะสมที่กำหนดไว้ (ประไพพิศ โฉนลลิตธิศักดิ์ และคณะ 2525: 2)

ผู้สมัครสอบคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยประกอบไปด้วยผู้ที่เพิ่งสำเร็จ การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ที่สอบคัดเลือกซ้ำเพราะปีที่แล้วไม่ประสบผลสำเร็จ และรวมทั้งผู้ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัย และด้วยสาเหตุบางประการจึงมาสอบคัดเลือกใหม่ สอบคัดเลือกได้และพอใจในสถาบันอุดมศึกษาคณะใหม่ มหาวิทยาลัยใหม่

ที่ตนมีสิทธิจะเข้าศึกษา ก็จะมีสิทธิในคณะเดิม มหาวิทยาลัยเดิมของตน จึงทำให้เกิดความสูญเสียทางการศึกษา เนื่องจากการออกกลางคัน และรัฐต้องสูญเสียค่าใช้จ่ายไปโดยเปล่าประโยชน์

ลักษณะ วิไลศรีศักดิ์ (2525 : ง) ได้ศึกษาประสิทธิภาพการผลิตบัณฑิตสาขา สังคมศาสตร์ ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปีการศึกษา 2513 - 2517 และได้พบว่าการผลิตบัณฑิตสาขาสังคมศาสตร์ ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีความสูญเสียเกิดขึ้น ทั้งจากการที่นิสิตเรียนช้ากว่าเวลาที่กำหนด และจากการที่นิสิตออกจากมหาวิทยาลัยกลางคัน ซึ่งค่าใช้จ่ายที่รัฐต้องสูญเสียไปด้วยสาเหตุ 2 ประการนี้เป็นเงินทั้งสิ้น 38,139,324 บาท ประไพพิศ โฉมสิทธิศักดิ์ และคณะ (2525 : ค) ได้ศึกษาประสิทธิภาพและการสูญเสียในการผลิตบัณฑิตปริญญาตรี ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ระบุปีการศึกษา 2514 - 2519 พบว่าสาขาวิชาเทคนิคการแพทย์มีประสิทธิภาพในการผลิตบัณฑิตสูงสุด (98.88 %) ต่ำสุดคือสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ (86.76 %) และอัตราการย่อยละของผู้ออกกลางคันสูงสุด ได้แก่สาขาวิชาสัตวแพทยศาสตร์ (30.32 %) ต่ำสุดได้แก่สาขาวิชาเทคนิคการแพทย์ เพราะไม่มีผู้ออกกลางคันเลย โดยที่อัตราเฉลี่ยของผู้ออกกลางคันเท่ากับร้อยละ 10.57 %.

สมหวัง พิริยานุวัจน และคณะ (2523 : 68 - 83) ได้ทำการวิจัยศึกษาสาเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันของนิสิต นักศึกษาจากมหาวิทยาลัย 5 แห่ง คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร และมหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2513 - 2514 จำนวนทั้งหมด 568 คน โดยการสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าสาเหตุการออกจากมหาวิทยาลัยกลางคันของนิสิต ที่สำคัญคือการแบ่งเวลาไม่เหมาะสมและไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน มีทัศนคติไม่ดีต่อวิชาและคณะที่เรียน พื้นความรู้และสติปัญญาไม่เพียงพอ ทำกิจกรรมนิตินิยมมากเกินไป และไม่ชอบกิจกรรมนิตินิยม ปรับตัวเข้ากับการเรียนชั้นมหาวิทยาลัยไม่ได้ ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และสุขภาพอ่อนแอ

จากสมมุติฐานเป็นประวัตินิสิตของหน่วยทะเบียนกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ได้หมายเหตุนิสิตที่พ้นสภาพนิสิต 3 ประการ คือ จำหน่ายชื่อไม่ลงทะเบียน จำหน่ายชื่อ

เพราะ GPA. และลาออก และได้กำกับวัน เดือน ปี ที่พ้นสภาพนิสิตด้วย ซึ่งถ้าพิจารณาเฉพาะรุ่นปีการศึกษา 2521 - 2524 เมื่อมีฐานะเทียบเท่าชั้นปีที่ 1 และต้องออกกลางคัน พบว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 1,061 คน และได้แจกแจงรายละเอียดตามตารางที่ 1 ซึ่งหมายเหตุเหล่านั้นเป็นหมายเหตุที่กำหนดโดย สำนักทะเบียนและประมวลผล และจากการศึกษาคงกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิต โดยศึกษาเฉพาะนิสิตรุ่นปีการศึกษา 2521 - 2524 ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งออกกลางคันเมื่อมีฐานะเทียบเท่าชั้นปีที่ 1 เฉพาะกลุ่มที่ถูกจำหน่ายชื่อเพราะไม่มาลงทะเบียน และ ลาออก จำนวน 858 คน เพราะนิสิตเหล่านี้มีสิทธิที่จะศึกษาต่อในมหาวิทยาลัย แต่ได้ตัดสินใจของตนเองด้วยการลาออกจากมหาวิทยาลัย แต่จะไม่ศึกษานิสิตที่ตกออกกลางคัน เพราะนิสิตเหล่านี้ไม่มีสิทธิที่จะศึกษาต่อเนื่องจากระเบียบการวัดผล ซึ่งคาดว่าผลการวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น.

ตารางที่ 1. จำนวนนิสิตที่พ้นสภาพนิสิตในแต่ละรุ่นปีการศึกษาตามหมายเหตุของสำนักทะเบียนและประมวลผล จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่นปีการศึกษา	จำนวนนิสิตปีที่ 1 ทั้งหมด	จำหน่ายชื่อเพราะ GPA.	จำหน่ายชื่อไม่ลงทะเบียน	ลาออก	รวมนิสิตออกกลางคัน
2521	2966	33	89	71	160
2522	2976	38	131	67	198
2523	3113	56	144	100	244
2524	3154	76	143	113	256
รวม	12,209	203	507	351	858

เหตุผลที่เลือกศึกษาเฉพาะนิสิตชั้นปีที่ 1 เพราะว่ามีนิสิตที่ออกกลางคันเป็นจำนวนมาก ส่วนนิสิตที่ออกกลางคันชั้นปีที่ 2-4 มีจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับจำนวนนิสิตที่ออกกลางคันขณะที่ศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 ดังแสดงให้เห็นตามตารางที่ 2 ซึ่งแสดงจำนวนนิสิตที่ออกกลางคันตามหมายเหตุจำหน่ายชื่อไม่ลงทะเบียนและลาออกของนิสิตชั้นปีที่ 1 และนิสิตชั้นปีที่ 2-4 ซึ่งนิสิตที่ออกกลางคันเมื่ออยู่ชั้นปีที่ 2 คือนิสิตรุ่นปีการศึกษา

2521 - 2523 นิสิตที่ออกกลางคันเมื่ออยู่ชั้นปีที่ 3 คือนิสิตปีการศึกษา 2521 - 2522 และนิสิตที่ออกกลางคันเมื่ออยู่ชั้นปีที่ 4 คือนิสิตรุ่นปีการศึกษา 2521 ส่วนนิสิตรุ่นปีการศึกษา 2524 ยังไม่มีข้อมูลว่าได้ออกกลางคันเมื่อมีฐานะชั้นปีที่ 2.

ตารางที่ 2 จำนวนนิสิตชั้นปีที่ 1 - 4 ที่ออกกลางคันในแต่ละรุ่นปีการศึกษา ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

รุ่นปีการศึกษา	จำนวนนิสิตปี ที่ 1 แรกเข้าออกกลางคัน	นิสิตชั้นปีที่ 1 ที่ ที่ออกกลางคัน	นิสิตชั้นปีที่ 2-4 ที่ 1 ที่ออก	ร้อยละของปี ที่ 2-4 ที่ออก	ร้อยละของปี ที่ 2-4 ที่ออก
2521	2966	160	36	5.39	1,213
2522	2976	198	36	6.65	1,209
2523	3113	244	25	7.84	0.803
2524	3154	256	ไม่มีข้อมูล	8.12	ไม่มีข้อมูล
	12,209	858		7.028	

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะนิสิตที่ออกกลางคัน
2. เพื่อศึกษาสถานภาพปัจจุบันของนิสิตที่ออกกลางคัน
3. เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับการออกกลางคันของนิสิตชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2521 - 2524 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างประชากรคือนิสิตระดับปริญญาตรีที่ออกกลางคันเมื่อมีฐานะเทียบเท่าชั้นปีที่ 1 หลักสูตร 4 ปี 5 ปี และ 6 ปี รุ่นปีการศึกษา 2521 - 2524 ของ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รวม 14 คณะคั้งนี้คือ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และ คณะนิติศาสตร์

2. งานวิจัยนี้จะศึกษาเฉพาะนิสิตที่ออกกลางคัน ด้วยการลาออกหรือไม่มาลง ทะเบียนเรียนตามกำหนดเวลา แต่จะไม่ศึกษานิสิตที่ตกออกกลางคันเพราะนิสิตเหล่านั้นไม่มีสิทธิที่จะศึกษาต่อ เนื่องจากระเบียบการวัดผล

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. กลุ่มตัวอย่างประชากร คอบแบบสอบถามด้วยความจริงใจและถูกต้องตามความเป็นจริง

2. ข้อมูลที่บันทึกจากสำนักทะเบียนและประมวลผล เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การออกกลางคัน	หมายถึง การที่นิสิตมีสิทธิที่จะศึกษาต่อในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จนจบปริญญาตรี แต่ได้สละสิทธินั้นด้วยการลาออก หรือไม่มาลงทะเบียนเรียนตามกำหนดเวลา จึงพ้นสภาพนิสิตออกจากมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งเป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัย
นิสิตชั้นปีที่ 1	หมายถึง นิสิตที่แรกเข้าศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยปีการศึกษา 2521-2524 และมีจำนวนหน่วยกิตสะสมได้ไม่เกิน 42 หน่วยกิตในระบบการวัดผล
นิสิตที่ออกกลางคัน	หมายถึง นิสิตที่ออกกลางคันเมื่อมีฐานะเทียบเท่าชั้นปีที่ 1
คณะ	หมายถึง คณะที่จัดการศึกษาระดับปริญญาตรีในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งประกอบด้วย 14 คณะได้แก่ คณะแพทยศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ คณะครุศาสตร์ คณะพาณิชย์ศาสตร์และการบัญชี คณะเศรษฐศาสตร์ คณะรัฐศาสตร์ และคณะนิติศาสตร์
ลักษณะนิสิตที่ออกกลางคัน	หมายถึง อายุของนิสิตที่ออกกลางคัน การออกกลางคันด้วยการลาออกหรือไม่มาลงทะเบียนเรียนตามกำหนดเวลา คณะที่นิสิตออกกลางคัน ภูมิลำเนาของนิสิตที่ออกกลางคัน การจบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ความดีของการสอบคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย และอันดับที่ของการเลือกคณะที่สอบได้

สถานภาพ	หมายถึง	การศึกษาหรือการทำงาน
ปัจจุบัน	หมายถึง	ขณะที่นิสิตตอบแบบสอบถาม
สถานภาพปัจจุบัน	หมายถึง	ขณะที่นิสิตตอบแบบสอบถามนี้ นิสิตกำลังศึกษาอยู่หรือกำลังทำงาน
ตัวแปร	หมายถึง	ลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการออกกลางคืน
องค์ประกอบ	หมายถึง	ตัวประกอบที่มีกลุ่มของตัวแปรที่มีค่านำหนักตัวประกอบสูงเกินกว่า 0.45 ในแต่ละตัวประกอบ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

กврวิจัยนี้จะเป็นประโยชน์ให้กับ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการที่จะลดอัตราการสูญเสียทางการศึกษา อันเนื่องจากการออกกลางคืนของการผลิตบัณฑิตปริญญาตรี ให้น้อยลง.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย